

Cussegl da vischnaunca 15-2013/2016
Seduta dils 19 da settember 2014

Protocol

dalla seduta dil cussegl da vischnaunca,
venderdis, ils 19 da settember 2014, allas 20¹⁵- 22⁵⁵uras
en casa communal

Presidi: Flavio Murer

Actuar: Ervin Maissen

Presentes:

a) Cussegl	Armin Berther Armin Manetsch Adrian Bigliel Silvio Candinas Rita Huonder-Tenner Wendelin Jacomet Jordana Lozza-Desax	Christoph Berger Flavio Murer Adrian Pally Alfred Spescha Marco Schmed Rico Tuor Livio Zanetti
b) Suprastonza communal	Francestg Cajacob Cecilia Maissen-Desax	Roger Tuor
c) Referents	Walter Deplazes Simon Cathomen	president cumissiun da meglieraziun forester communal
d) Perstgisas	Edgar Durschei Iso Mazzetta	Madlen Deflorin-Spescha
e) Hosps	2 persunas	

“Jeu beneventel Vus alla quendischaivla seduta dalla perioda d’uffeci 2013/2016 cheu en casa communal Mustér.

Arisguard il diember dallas fatschentas ch’ein tractandadas questa sera sundel engrazieivels che cusseglieras e cusseglers han saviu s’accordar cun quei termin supplementar.

Questa sera astgein nus era beneventar en nies miez il president dalla cumissiun da meglieraziun, signur Walter Deplazes.

Deplorablamein hai jeu denton era l’obligaziun da tschentar in pèr damondas davart il curriu e passau dil davos temps. Daco anflan pli u meins mo la mesadad da commembras e commembers dil cussegl per necessari da separticipar al di da strategia ensemen cun la suprastonza communal ed ils moderaturs professionals dalla HTW?

Il giavisch da s’occuppar pli detagliadamein cun quella tematica ei vegnida davart dil cussegl. Il termin per quei inscunter era enconuschents gia daditg. Vischinas e vischins han incaricau Vus da separticipar.

Sche la motivaziun pil beinstar da nossa vischnaunca sesanfla giu en tschaler, dei quels signals cun votums ni plaids e buca cun absenzas per part buca capeivlas ni silmeins buca dil tuttafatg transparentas.

Ei fa era buca senn da far pugn en sac entochen il termin d’abdicaziun e sefatschentar in quex co la vischnaunca duei esser sin viadi suenter nossa perioda d’uffeci. Era las structuradas politicas ston forsa vegnir reponderadas. Quei ei in project che selai buca realisar dad oz sin damaun.

Da l’altra vart ha la preschientscha alla sera d’informaziun davart la lescha tractandada questa sera e l’inauguraziun dall’Academia Vivian fatg tutta honor a nies cussegl. Als presents in bien engraziament.

Dei egl avegnir preferenza a Vies mandat, secapescha cun excepziuns giustificadas che negin metta en damonda.

Las fatschentas da questa sera han per part ina calamita tut speciala. Dad ina vart fagein nus il proxim pass davart la meglieraziun, la quala il parlament precedent ha gia accentuau che las proceduras e la realisaziun duein vegnir acceleradas. Tgisà, forsa savein nus alla fin dalla seduta dapli.

Silsuenter lein nus possibilitar ina lescha sil sectur turistic cun tariffas unitaras, las qualas san mo pli cun grondas stentas e rampins vegnir untagidas. Il temps dallas capialas aultas s’auda lu definitivamein tier il vargau.

Ed il davos tractein nus gest aunc in credit per la cumpra d’ina maschina pil menaschi tecnic. Quella fatschenta ha entschiet igl atun vargau cun vegnir menziunada el plan d’investiziun ed el preventiv pigl onn 2014. Ussa savein nus da tgei maschina ch’ei setracta. Opposiziun encunter equipadi pil menaschi tecnic ni perfin ina midada dallas structuradas dils menaschis cumpigliai ston vegnir posiziunai ella proxima seduta dil preventiv ni el plan d’activitads.

Mustér fa la differenza. Cun quei motto essan nus semess sin viadi per definir la nova strategia da nossa vischnaunca. Sco bien exempel da visualisaziun per quella strategia lessel jeu surdar a nies president communal ina visualisaziun ord l’industria privata per buca gest far propaganda zuppada. Quella piramida regorda a tut temps mintga pertuccau da setener vid la strategia fixada e da buca sviar.

Dapi la davosa seduta dil cussegl da vischnaunca han suandonts vischins bandunau il terrester. Cun in bien patratg lein nus seregurdar da:

Giusep Bigliel-Flepp, tat da cusseglier Adrian Bigliel, naschius ils 9 da zercladur 1922 e morts ils 7 da settember 2014 e Kurt Bloch-de Castelberg, naschius ils 22 da november 1925 e morts ils 8 da settember 2014.

Giusep Bigliel ha surviu duront onns alla vischnaunca da Mustér sco gerau e sco commember da differentas instituziuns publicas. Differentes onns ei el staus mediatu dil cumin dalla Cadi per Sursassiala.

Els ruaussien en pasch.

Cunquei arvel la quendischaivla seduta dalla perioda d'uffeci 2013/2016.

Tractandas:

Cussegliaer Wendelin Jacomet

Propona da tractar l'interpellaziun - meglieraziun funsila egl intschess dalla vischnaunca da Mustér; risposta - sco tractanda dus avon la tractaziun dil project per la meglieraziun funsila. Plinavon propoia el da cumpletar la tractanda per la lescha davart la taxas da hosps cul regulativ. Quei regulativ duei vegnir approbaus entras il cussegl da vischnaunca. Aschia che la gliesta da tractandas secloma sco suonda:

1. Protocol nr. 14-2013/2016
2. Meglieraziun funsila egl intschess dalla vischnaunca Mustér: Risposta (interpellaziun nr. I 2-2013/2016)
3. Project per la meglieraziun funsila: Integraziun dallas meglieraziuns da Segnas e da Pardomat (messadi nr. 17-2013/2016)
4. Lescha e regulativ davart la taxa da hosps e la taxa da turissem: Approbaziun (messadi nr. 16-2013/2016)
5. Menaschi tecnic: Credit per la cumpra d'ina maschina (messadi nr. 14.1-2013/2016)
6. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Flavio Murer

Ervin Maissen

Cussegl da vischnaunca 15-2013/2016
Seduta dils 19 da settember 2014

1. Protocol nr. 14-2013/2016

President dil cussegl da vischnaunca

Il protocol ei vegnius tarmess tier per posiziun. Enteifer ils 5 dis fixai ei vegniu inoltrau neginas objecziuns.

Il protocol nr. 14-2013/2016 dalla seduta dils 22 d'uoost 2014 vegn approbaus senza midadas.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Flavio Murer

Ervin Maissen

Cussegl da vischnaunca 15-2013/2016
Seduta dils 19 da settember 2014

2. Meglieraziun funsila egl intschess dalla vischnaunca Mustér: Risposta (interpellaziun nr. I 2-2013/2016)

Interpellant, cusseglier Wendelin Jacomet

Argumentescha sia interpellaziun a basa dil document a scret ch'el ha giu inoltrau ils 22 d'uost 2014 al president dil cussegl da vischnaunca. El constatescha in retard da ca. miez onn sil program da termins.

Suprastonza communal

En num dalla suprastonza communala rispundan geraua Cecilia Maisson-Desax e Walter Deplazes, president cumissiun da meglieraziun las damondas tenor l'interpellaziun.

Ils 14 da december 2012 ei il biro che duei projectar la meglieraziun funsila vegnius eligius. Il preproject ei preraus e gia vegnius discussiunus quest'jamna cul representant digl uffeci federal.

Las incaricas e cumpetenzas dalla cumissiun da meglieraziun ein circumscrettas el regulativ per la meglieraziun funsila. Denter auter era da fixar il biro responsabel per la projectaziun dalla meglieraziun funsila. En ina secunda fasa cun caschun dalla realisaziun dallas vias vegn era il biro d'inschignier Iso Mazzetta a vegnir involvaus sco inschignier da construcziun. Plinavon han ins engaschau il biro specialisau Attagene che vegn ad accumpignar il project ord vesta ecologica ed ei responsabels pil rapport davart il cumportament ecologic. Il biro Attagene ha gia prestau in tschuat lavur en connex cun la preparaziun dil concept ecologic.

Ensemen cul biro Cavigelli ei vegniu fixau igl intschess cumpigliaus dalla la meglieraziun funsila. Oz cumpeglia quei intschess ina surfatscha da 1'100 ha ed ei cuquei ina dallas grondas meglieraziuns ellas Alps ed en Svizra. Tuts proprietaris da terren enteifer igl intschess pertuccau han giu la pusseivladad d'inoltrar protestas. Ins ei sesius ensemen cun ils pertuccai. Entochen oz ein cun excepziun d'in cass tuttas protestas vegnidas retratgas ni screttas giu. En in cass ha il departament cantunal stuiu disponer. Suenter ch'il termin da recuors ei spiraus, survegn igl intschess pertuccau vigur legala.

Da menziunar ei che la decisiun da principi davart instradar la meglieraziun generala sebase sin in studi. La cumissiun ha surpriu quei studi e luvrau a basa da quel. Fetg intensiva lavur basegnan las vias. Ins ha surluvrau ed adattau las enconuschientschas davart il studi e discussiunau las pusseivladads culs uffecis cumpigliai, specialmein igl uffeci d'auil e prighels dalla natira. Communablamein eis ei pusseivel d'anflar la sligiazion optimala.

Quest'jamna ei la cumissiun s'entupada cugl expert cantunal. Igl expert ha constatau ch'ei settracta d'in project custeivel che sto vegnir optimaus. Denton ha el ludau la qualidad dalla lavur dil biro d'inschignier incumbensaus cun la lavur da projectaziun. Entochen ch'il project ei buca surluvraus, optimaus ed equilibraus ei quel buca destinaus per la publicitad. Avon che suttametter la damonda da credit alla votaziun dil

pievel sto il project vegnir approbaus entras las autoritads federalas e cantunalas.

Ei era previu d'entscheiver uonn cun la bonitaziun, denton eis ei pusseivel d'entscheiver cun quellas lavurs pér cura ch'il project ei approbaus. Il plan da termins previus tenor il studi era fetg sportivs. La votaziun davart il project da meglieraziun ch'era previda l'entschatta 2015 vegn ad haver liug sil pli tard il november 2015. Tier quei project setracta ei d'in project da generaziuns che vegn prevedentamein a cuzzar entochen igl onn 2060. Tenor svilup dil project vegn il cussegl da vischnaunca a vegnir informaus. Pli tard sa quei eventualmein era succeder el rom dall'approbaziun dil quen e rapport da gestiun.

Igl interpellant declara dad esser satisfatgs dallas explicaziuns entras la geraua ed il president dalla cumissiun da meglieraziun.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Flavio Murer

Ervin Maissen

Cussegl da vischnaunca 15-2013/2016
Seduta dils 19 da settember 2014

3. Project per la meglieraziun funsila: Integraziun dallas meglieraziuns da Segnas e da Pardomat (messadi nr. 17-2013/2016)

Suprastonza communal

Geraua Cecilia Maissen-Desax presenta la fatschenta en num dalla suprastonza communal ed a basa dil messadi nr. 17-2013/2016.

Discussiun davart la debatta d'entrada

Cunquei ch'ei vegn buca fatg ina cunterproposta, entra il cussegl da vischnaunca ella fatschenta e discussiunescha quella en detagl.

Discussiun en detagl

Cussegl da vischnaunca

Cunquei che l'infrastructura a Segnas e da Pardomat ch'ei parzialmein previda da sanar vegn sustenida cun las medemas contribuziuns sco il project dalla meglieraziun generala, eis ei indicau d'incorporar las meglieraziuns da Segnas e da Pardomat el project dalla meglieraziun generala. Eis ei enconuscent cun tgei cuosts supplementars che la vischnaunca sto quintar e per tgei distanza che la reit da vias seprolungescha? A Mumpé Medel nua che la meglieraziun funsila ei aunc bein enconuscenta han ins saviu far bunas experientschas. Eis ei previu d'integrar ella meglieraziun la via funsila che meina enviers ils mises da Clavadials e la Fontauna? Naven da cu vegn il cussegl da vischnaunca ad esser involvaus?

Suprastonza communal

Davart la lunghezia dallas vias che vegnan vidlunder informescha la suprastonza communal cun caschun d'ina proxima seduta. Ulteriuras cefras less la cumissiun denton buca comunicar entochen ch'il project ei buca vegnius consolidaus per mauns dallas autoritads federalas e cantunalas. A caschun dalla votaziun duei esser enconuscent cun tgei contribuziuns che la vischnaunca sa quintar. La quota da contribuziun che vegn fixada a caschun dall'approbaziun dil project entras las autoritads vala pigl entir cuoz dil project dalla meglieraziun generala.

Sco il cussegl da vischnaunca vegn involvaus ella meglieraziun generala dependa era dalla fuorma co il quen duei vegnir menaus. Sch'il quen vegn menaus entras la vischnaunca, ei il cussegl involvaus en connex cun l'approbaziun dil quen annual ed il rapport da gestiun. Cheu sepresenta era la damonda naven da cu ils proprietaris da schischom vegnan engraviati cun contribuziuns. Actualmein surpren la vischnaunca tut ils cuosts.

El rom dalla meglieraziun generala eis ei previu da realisar la via enviers la Fontauna. Denton eis ei aunc buca vegniu fixau en tgei fasa che quella via vegn sanada resp. la prioritad.

Decisiun

Cun 14 encunter 0 vuschs decida il cussegl da vischnaunca:

- *da prender enconuschientscha dallas lavurs fatgas entochen ussa per la meglieraziun generala dalla vischnaunca da Mustér;*
- *d'integrar las meglieraziuns da Segnas e da Pardomat cumpleinamein ella meglieraziun generala dalla vischnaunca da Mustér;*
- *da suttametter il conclus davart l'integraziun cumpleina dallas meglieraziuns da Segnas e da Pardomat ella meglieraziun generala dalla vischnaunca da Mustér alla decisiun entras la cuminonza dils votants.*

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér

Il president:

Igl actuar:

Flavio Murer

Ervin Maissen

Cussegl da vischnaunca 15-2013/2016
Seduta dils 19 da settember 2014

4. Lescha e regulativ davart la taxa da hosps e la taxa da turissem: Approbaziun (messadi nr. 16-2013/2016)

Cusseglia Livio Zanetti, commember dalla cumissiun predeliberonta

La cumissiun predeliberonta ha el rom dallas tractativas giudicau suandontas damondas:

- Las habitaziuns da vacanzas duein vegnir taxadas pauschal tenor la surfatscha e buca tenor diember da stanzas. Ils hotels duein medemamein vegnir taxai pauschal tenor il diember da combras e buca tenor il diember da letgs.
- La taxa per promover il turissem duei vegnir fixada tenor la summa da pagas a basa dallas contribuziuns all'AVS e buca pli tenor il diember dils emploiai.
- Las camonas da muntogna, per exempel dil Club Alpin Svizzer (CAS) duein buca vegnir deliberadas dallas taxas. Plinavon ei vegniu ponderau, schebein ils menaschis purils duein sco ils ulteriurs menaschis vegnir suttamess alla taxa per promover il turissem.
- Ina impurtonta premissa ch'ei vegnida fixada ei ch'ils criteris da valetaziun – datas da basa – ch'ins basegna per calcular las taxas duein vegnir surpri ord documents gia existens p.ex. schazetgs, declaranzas da pagas all' AVS officialas etc.

La varianta che vegn presentada questa sera ademplescha ord vesta dalla cumissiun quellas premissas. Era sch'ei dat ina u l'autra pintga correctura vid las formulaziuns, recomonda la cumissiun d'approbar la lescha ed il regulativ davart la taxa da hosps e la taxa da turissem.

Suprastonza communal

Davart dalla suprastonza communal vegn la fatschenta presentada entras il president communal Francestg Cajacob. Il sboz dalla lescha e dil regulativ corrispundan alla lescha actuala dallas destinaziuns da Laax Flem Falera e da Surselva Turissem. Las pauschalas promovon ils menaschis che lavuran bein e simplificheschan l'administraziun sco era la controlla. La vischnaunca da Tujetsch preveda d'introducir il medem sistem. En cass ch'ina vischnaunca dalla destinaziun Sedrun Mustér Turissem decida buca il niev sistem da taxas, vengnan las plientradas ord las taxas impundidas ella territori dalla vischnaunca nua che las taxas ein vengnidas incassadas.

Discussiun davart la debatta d'entrada

Cussegl da vischnaunca

Cussegliaer Marco Schmed sustegn la nova lescha turistica. La lescha ei impurtanta pil vitg denton era pil turissem. La lescha lubescha d'incassar mieds finansials supplementars.

Cunquei ch'ei vegn buca fatg ina cunterproposta, entra il cussegl da vischnaunca ella fatschenta e discussiunescha quella en detagl.

Discussiun en detagl

Suprastonza communal

Cunquei ch'il cussegl da vischnaunca giavischa da saver approbar il regulativ da taxas tier la lescha davart la taxa da hosps e la taxa da turissem, eis ei necessari da precisar ils art. 20 e 38. La noziun suprastonza communal vegn remplazzada entras la noziun cussegl da vischnaunca.

Lescha davart la taxa da hosps e la taxa da turissem

Art. 14

Suprastonza communal

Concernent las excepziuns stipuladas sut lit. a duein las spartas cun caracter da gudogn dalla claustra vegnir tractadas tuttina sco auters menaschis. Perquei duei lit. a vegnir formulada sco suonda:

- a) la vischnaunca e la claustra cun excepziun da ses menaschis respectivamein da sias spartas (p.ex. menaschi da leschament) cun caracter da gudogn;

Cussegl da vischnaunca

La numeraziun cun bustabs all'entschatta dils art. 14, 15 e 16 ed ulteriurs caschunan plitost schischuri. Eis ei buca pusseivel da desister da quella numeraziun?

Fuss ei buca indicau da cumpletar lit. f era cun tegias d'alp e buca mo cun tegias da cuolm?

Fuss ei buca indicau da cumpletar lit. b cun "excepiu uniuns da caracter da gudogn"?

Suprastonza communal

La numeraziun cun bustabs mintgamai all'entschatta da quels artechels ei vegnida surprida ord las leschas gia en vigur. Perquei duess ins buca midar quei sistem. Lit. f duei buca vegnir cumpletada, perquei che la formulaziun tonscha era per las tegias d'alp. Ina cumpletaziun da lit. b ei medemamein buca necessaria, perquei che la formulaziun sut lit. c duess saver vegnir applicada per lit. b.

Art. 15

Cussegliaer Wendelin Jacomet

Per ch'ei seigi clar tgi ch'ei responsabels per las singulas decisiuns duei la noziun vischnaunca en alineia 1 vegnir remplazzada entras la noziun suprastonza communal. Quella formulaziun duei era vegnir adattada tiels artechels suandonts.

Cussegliaera Rita Huonder-Tenner

En cass dad excepziuns duei la suprastanza communal informar la cumissiun da gestiun davart las excepziuns decididas.

Suprastanza communal

La suprastanza communal sa s'accordar cun la precisaziun proponida davart da cusseglier Wendelin Jacomet.

La cumissiun da gestiun ha negina pusseivladad d'intervignir en cass ch'ella savess buca s'accordar cun ina decisiun prida davart dalla suprastanza communal. Denton ha la cumissiun da gestiun era senza in'annunzia la pusseivladad da controllar las decisiuns dalla suprastanza communal. En quei connex fa ei negin senn da cumpletar igl art. 15 cun in'ulteriur alinea.

Art. 23 al. 1

La noziun vischnaunca vegn remplazzada entras la noziun suprastanza communal.

Art. 24 al. 2

Cussegl da vischnaunca

Savess la suprastanza communal sin fundament da quella formulaziun delegar igl incasso dallas taxas alla vischnaunca da Tujetsch?

Suprastanza communal

Actualmein eis ei previu che la vischnaunca incasseschi sezza las taxas. La vischnaunca havess denton la pusseivladad da delegar igl incasso alla vischnaunca da Tujetsch.

Art. 25 al. 1

Cussegliaer Wendelin Jacomet

La noziun vischnaunca duei vegnir remplazzada entras la noziun cussegl da vischnaunca.

Suprastanza communal

Ina convegnientscha da prestaziun duei per regla reglar damondas operativas denter ils partenaris. Perquei eis ei caussa dalla suprastanza communal da fixar cull'organisaziun turistica convegnientschas da prestaziun.

La noziun vischnaunca sut al. 1 vegn remplazzada entras la noziun suprastanza communal.

President dil cussegl da vischnaunca

Conceda la pusseivladad da revegnir ad in u l'auter artechel.

Art. 15

Cussegliaera Rita Huonder-Tenner

Ei dil meini ch'ei fussi tuttina convegnent da cumpletar igl art. 15 cun ina tiarza alinea ch'oblighescha la suprastanza communal d'informar la cumissiun da gestiun davart evtl. excepziuns decididas.

Suprastanza communal

La cumissiun da gestiun ha sin fundament dil protocol dalla suprastanza communal la pusseivladad da s'informar dallas excepziuns decididas.

La cumissiun da gestiun ei in'organ da controlla. Ella sa controllar, schebein la decisiun ei conforma allas prescripziuns, sa denton buca midar

la decisiun. Ina tala formulaziun fuss era in'exceptiun eviers autras leschas communalas.

Cussegl da vischnaunca

Dat ei ina gliesta co las exceptziuns vegnan tractadas e decididas. Ein talas decisiuns per in temps limitau e co procedan ins en cass d'exceptziuns?

Suprastonza communalala

La deliberaziun dalla taxa ni ina reducziun dalla taxa succeda en cass singuls e pertucca persunas ni gruppas, per exempel el cass d'impedi e buca el cass da menaschis. El rom dalla lescha duein tuts cass pli u meins vegnir tractai tuttina. Igl ei indicau che las exceptziuns vegnan decididas en omisduas vischnauncas tuttina.

Regulativ davart la taxa da hosps e la taxa da turissem

Art. 16

Suprastonza communalala

Enstagl dalla suprastonza communalala vegn il regulativ approbaus dil cussegl da vischnaunca.

Decisiun

Cun 14 encunter 0 vuschs decida il cussegl da vischnaunca:

- *d'approbar la lescha ed il regulativ davart la taxa da hosps e la taxa da turissem;*
- *da suttametter il conclus concernent la lescha davart la taxa da hosps e la taxa da turissem el senn d'art. 21, lit. b dalla costituziun communalala al referendum facultativ.*

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Flavio Murer

Ervin Maissen

Cussegl da vischnaunca 15-2013/2016
Seduta dils 19 da settember 2014

5. Menaschi tecnic: Credit per la cumpra d'ina maschina (messadi nr. 14.1-2013/2016)

Suprastonza communal

President communal Francestg Cajacob presenta en num dalla suprastonza communal ed a basa dil messadi 14.1-2013/2016 la fatschenta.

Discussiun davart la debatta d'entrada

Cussegl da vischnaunca

Deplorescha ch'ins ei buca entaus sin tuts puncts ch'ei vegni discussiunai a caschun dalla davosa tractaziun dalla fatschenta. Ins havess spitgau pli bia detagls per la finala saver decider sez tgei maschina che duei vegnir acquistada. La necessitad da remplazzar la maschina actuala vegn denton buca messa en damonda.

Suprastonza communal

Ins sa esser da different meini concernent ils detagls ch'ei presentai el messadi. Denton ei la suprastonza communal obligada da suttametter ina proposta. Il cussegl da vischnaunca sa decider, sch'el tracta la fatschenta ni sch'el vul returnar quella. En mintga cass ei la maschina vegnida valetada tenor il prezi e la funcziunalitad ed ins ei vegnius tier la conclusiun ch'il vehichel proponiu seigi la maschina adattada pils basegns dil menaschi. Dil reminent ei la summa previda per la maschina per ca. frs. 55'000.-- pli favoreivla che stau previu el preventiv.

Cussegl da vischnaunca

Igl ei buca caussa dil cussegl da vischnaunca da decider tgei maschina ch'ei necessaria pil menaschi tecnic. Il cussegl da vischnaunca ha l'incumbensa da sclarir, schebein il menaschi tecnic basegna uaffens e maschinis per saver ademplir las incaricas. El rom dil plan d'investiziun e dil preventiv ei il cussegl da vischnaunca vegnius tier la conclusiun ch'ei basegni ina maschina. A basa da quei conclus han la suprastonza communal ed il menaschi tecnic sclariu tgei maschina ch'ei adattada pil menaschi ed oz tschenta la suprastonza communal ina damonda da credit per ina summa ch'ei tuttina in tschuat pli bassa che stau previu el preventiv. En quella damonda eis ei necessari da fidar allas persunas dil fatg che ston era disponer davart ils uaffens e las maschinis necessarias per ademplir las incaricas.

Cunquei ch'ei vegn buca fatg ina cunterproposta, ei il cussegl entaus ella discussiun da detagl.

Discussiun en detagl

Cussegl da vischnaunca

Pertgei ei el rom dalla submitziun la funcziunalitad vegnida valetada cun 30% ed il prezi cun 50% e buca il cuntrari? Ein las prestaziuns da servis regladas? Tgei cuosts ein occurri pil manteniment dalla maschinis Meili dapi ils 13 da zercladur 2014?

Suprastonza communal/forester communal

El cass dalla valetaziun astga il prezi buca esser pli bass che 50%. Pertuccont la maschina gioga la funcziunalitad in'impurtonta rolla. Perquei han ins teniu quella sin 30%. Alzass ins il prezi sin 80%, giugass la funcziunalitad negina rolla ed ins havess buca la maschina adattada per la lavur previda.

Dapi ils 13 da zercladur 2014 ha la vischnaunza impundiu pil manteniment dalla maschina Meili la summa da rodund frs. 4'000.--. Il servis ei segirau entras in contract sur tschun onns. Pli ditg eis ei strusch pusseivel da garantir il servis per ina maschina.

Decisiun

Cun 14 encunter 0 vuschs decida il cussegl ada vischnaunza

- *da conceder in credit da frs. 165'000.-- per la cumpra d'ina maschina per il menaschi tecnic.*

Cussegl da vischnaunza Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Flavio Murer

Ervin Maissen

Cussegl da vischnaunca 15-2013/2016
Seduta dils 19 da settember 2014

6. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

Cussegliaer Marco Schmed ha inoltrau suandontas damondas a scret.

Dacuort ha jeu giu dumandau, sch'ei fussi pusseivel da surdar certas lavurs da manteniment da trutgs e sendas a privats ed uniuns. Bien engraziament per la publicaziun el FUS. Magari vegnel confruntaus cun damondas da vischins co ed en tgei fuorma che la lavur vegni indemnisada. Mias damondas:

1. Co ni cun tgei sistem da clav vegnan las prestadas lavurs indemnisadas? Dat ei ina pauschala per tschancun trutg ni ina summa per ura lavur? Con munta quei en francs e raps? Certs trutgs ston ins segar pliras gadas ed auters forsa mo ina gada ad onn. Ein quels trutgs pri si en ina carta per far las differenzas?

2. Cons habitonts ni uniuns han mussau interess per saver exequir talas lavurs? L'informaziun maunca e fa vegnir malsegirs biars. Forsa era perquei mauncan annunzias. Co san ins dar las informaziuns als vischins che havessen interess?

Suprastonza communal

Entochen oz han 8 persunas ni uniuns demussau interess da prestar lavur cumina. Cun las persunas pertuccadas vegn ins a far ina cuvegna da prestaziun en la quala las inacricas ein circumscrettas. L'indemnisaziun ei aunc buca fixada, denton eis ei previu da luvrar cun pauschalas.

Cussegl da vischnaunca

Alla staziun ei vegniu pendiu si batlinis per giudicar co il material secumprova. Ei para che pertuccont il vent seigi la construcziun buca secumprovada.

Suprastonza communal

La cumprova cun ils batlinis ha mussau che la situaziun ei buca secumprovada, denton han ins sin fundament da quellas enconuschientschas saviu prender las mesiras necessarias per migliorar la situaziun.

Suprastonza communal

Il president communal informescha sco suonda:

Sin proposta digl Uffeci d'energia e traffic sco era dil Departament da construcziun, traffic e selvicultura ha la suprastonza communal corrispundiu alla damonda per ceder la reit da transmissiun cun las installaziuns electricas dall'ORA alla Swissgrid AG.

El cussegl d'administraziun *Center da sanadad PUNTREIS SA* vegnan geraua Cecilia Maissen-Desax e Hans Huonder a representar la vischnaunca da Mustér. Ferton che Clemens Berther e cussegliaer Livio Zanetti vegnan a representar la vischnaunca el *Cussegl da fundaziun dalla casa da tgira Sursassiala*.

La fin d'october 2014 vegn il lag da fermada dall'Ovra electrica Russein emplenius per far empremas emprovas e mesiraziuns. Ils resultats da quellas mesiraziuns vegn silsuenter valetadas entras igl uffeci federal d'energia. Naven digl avrel entochen il zercladur 2015 vegn produciu energia duront ina fasa d'emprova. Ils cuosts finals vegnan calculai denter 90 e 95 milliuns francs. Il preventiv quintava aunc cun cuosts da rodund 100 milliuns francs.

Dr. Guido von Castelberg ha suttascret il plan per lubir il transit per la loipa da cuorsa liunga a Rieven naven da Salaplauna entochen el CSC.

Il basegns per ina refuorma dall'ulivaziun da finanzas sin planacau cantunal ei gronds ed incontestaus. L'ulivaziun actuala ei malgesta ed engreviescha las vischnauncas senza risguardar las resursas finanzialas. Sper la nova ulivaziun da finanzas ei era previu in detretschament da pliras incumbensas. La nova ulivaziun da finanzas sebase sin duas petgas (ulivaziun da resursas ed ulivaziun da grevezias). D'ina vart pagan vischnauncas cun in index da sur 100% (p.ex. Engiadina Aulta) el fondo e da l'autra vart survegnan vischnauncas cun in fleivel index da sut 100% contribuziuns (p.ex. Mustér, Landquart, Trimmis).

Ord l'ulivaziun da resursas obtegn la vischnaunca cun in index da 79.6% frs. 259'247. Perencunter curdassen las contribuziuns d'ulivaziun tochen dacheu (Steuerkraftausgleich). Deplorablamein sa la vischnaunca da Mustér buca profitar dall'ulivaziun da grevezias topograficas (lunghezia dalla vias, surfatscha structura habitada, diember da scolaras). Las structuradas decentralas da habitar vegnan risguardadas nunsufficiantamein. Quei ei il punct fleivel dalla nova ulivaziun da finanzas. La vischnaunca da Mustér ha per saldo negin avantatg dalla nova ulivaziun da finanzas.

President dil cussegl da vischnaunca

Menziunescha specialmein la surdada dil dretg da burgheis d'honor agl avat Vigeli Monn che ha liug dumengia, ils 28 da settember 2014 allas 10³⁰ uras. Plinavon al concert digl orchester regional d'accordeon da Reinach dils 4 d'october 2014 allas 20⁰⁰ uras en baselgia S. Gions. Cun quei concert vegn dau ufficialmein l'entschatta per l'organisaziun dalla fiasta federala che ha liug igl onn 2016 a Mustér. Ulteriuramein fa el menziun dad ulteriuras occurrenzias che han liug il proxim temps ed appellescha als presents da prender stediamein part da quellas.

Las proximas sedutas dil cussegl da vischnaunca ein previdas per gievgia e venderdis, ils 20 e 21 da november 2014.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Flavio Murer

Ervin Maissen

Disentis/Mustér, ils 10 d'october 2014

G:\Uffeci baghegiar\Cussegl da vischnaunca\Cussegl da vischnaunca 2013_16\Protocols\Cus0016_15.docx